

Vítejte ve virtuální knihovně

Vedle novodobých informačních zdrojů, jako je například internet, zde stále ještě máme zdroje klasické, knihovny. Ale ani knihovny se dnes neobejdou bez podpory informačních technologií, navíc mnohé nabízí vedle knih a časopisů také přístup k internetu.

Mezi významné knihovny na Slovensku patří Slovenská ekonomická knihovna na Ekonomické Univerzitě v Bratislavě (www.sek.euba.sk). Jedná se o knihovnu s více než padesátiletou tradicí. Z historického pohledu je zajímavé, že se jedná o knihovnu, která vždy podporovala využití informačních technologií. Ve své době patřila k prvním institucím, které začaly v Československu využívat výpočetní techniku. Od sedmdesátých let minulého století navíc buduje svůj vlastní elektronický slovník ekonomických pojmů.

Pokrok je nezastavitelný

Od roku 1994 se v této knihovně využíval knihovní informační systém Rapid Library od společnosti Cosmotron, ale nastala doba, kdy už nedostačoval aktuálním požadavkům. Jako nový informační systém byl zvolen jeho následovník Advanced Rapid Library. Nová verze systému umožňuje správu sbírek a katalogů. Podporována je také práce s multimediálními dokumenty. Uživatel může využívat libovolného standardního formátu dokumentu, od jednotlivých Marc formátů přes Dublin Core až po XML. Marc je formát pro zpracová-

ní bibliografických informací, kdežto Dublin Core slouží pro popis elektronických zdrojů. Jádrem nového systému je databázová platforma Caché od InterSystems, jako operační prostředí jsou využívány technologie společnosti Microsoft.

S protokolem Z39.50 do světa knih

Podporován je víceuživatelský přístup k datům a komunikační protokol Z39.50. Tento protokol je uznáván jako mezinárodní standard pro komunikaci pomocí bibliografických informací mezi klientem a knihovnickými systémy. Jednou z mnoha výhod je, že žadatel vyšle požadavek na určitou informaci pouze jednou, ale dotaz je poslán několika knihovnám současně. Jako základní formát tohoto protokolu se používá již zmiňovaný Marc.

Systém také umožňuje využívat všech standardních knihovnických operací (např. AACR2, ILL či EDD). Další výhodou je možnost definování externích elektronických informačních zdrojů i s podporou automaticky generovaných odkazů. Součástí Advanced Rapid Library je také modul Internet Access Public Catalogue, který

čtenářům umožňuje přístup do všech souvisejících částí systému. Uživatelé si tak mohou například zadávat požadavky na dokumenty přímo z domova, ale mohou také k jednotlivým dokumentům přistupovat v elektronické podobě.

Spojením se vytváří celek

Projekt zavedení nového systému ve Slovenské ekonomické knihovně vychází z několika cílů - například výstavby virtuální knihovny a integrace do informačního systému univerzity. Zapomenout nelze ani na další výhodu nového řešení - možnost provázání s dalšími systémy ostatních významných knihoven na Slovensku či v zahraničí za účelem tvorby společných katalogů, budování digitální knihovny a výměny informací. Cílem nové varianty je v dohledné době také propojení centrálního systému s dislokovanými pracovišti Slovenské ekonomické knihovny.

Milióny záznamů

Převod by měl zahrnovat všechny databáze, které jsou v dnešní době zpracovávány. Tři desítky databází dnes obsahují více než 1,2 milionu bibliografických záznamů. Systém obsahuje přes 200 tisíc záznamů transakcí a eviduje téměř dvanáct tisíc registrovaných uživatelů. Počet se neustále zvyšuje průběžným doplňováním záznamů z katalogů staršího knižního fondu.

Celkové náklady nepřevýšily dva milióny slovenských korun, systém v nové verzi je v provozu od konce září tohoto roku, kdy byl vystaven zatěžkávací zkoušce v praxi. V tomto období byla zahájena výuka a studenti se registrovali a začali se systémem pracovat. Za výhody nové varianty lze považovat nové informační možnosti a zvýšení výkonu. Dalším očekávaným přínosem je podpora více jazyků a různých národních specifik, což by mělo v budoucnu umožnit snazší otevírání systému směrem k partnerům. Na celém řešení se podílí desetičlenný realizační tým. ■ (js)